

Näin Tuntosarvi ilmestyy

Numero	Aineisto meille	Lehden postitus
2	6.2.	20.2.
3	5.3.	18.3.
4	1.4.	14.4.
5	6.5.	20.5.
6-7	12.6.	27.6.
8	8.8.	22.8.
9	5.9.	19.9.
10	3.10.	17.10.
11	3.11.	17.11.
12	3.12.	17.12.

Nelisivuinen lukijoiden liite julkaistaan tammikuun numeron lisäksi maaliskuu-, touko-, elo-, loka- ja joulukuun lehdissä. Liitteessä julkaisemme lukijoiden kirjoituksia, joita muutellaan toimituksessa mahdollisimman vähän.

Toimittajat haluaisivat kuulla myös palautetta lehdistä. Jaksako juttuja lukea? Onko tekstikoko sopiva? Onko ääni- ja videokasettien tahti hyvä? Lukijoiden kommenttien mukaan voimme sitten kehittää lehteä parempaan suuntaan.

Liina Eloaho

TUNTOSARVI 23.vuosikerta, ISSN 0358-2280

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120 Helsinki.
Puhelin (09) 5495 350. Tekstipuhelin (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Päätoimittaja: Liina Eloaho **Toimittaja:** Raili Karisaari

Toimitusneuvosto: Eero Vartio, Martti Avila, Marja Heinonen, Anita Palo, Marja-Leena Roponen, Eila Särkimäki, Liina Eloaho, Raili Karisaari.

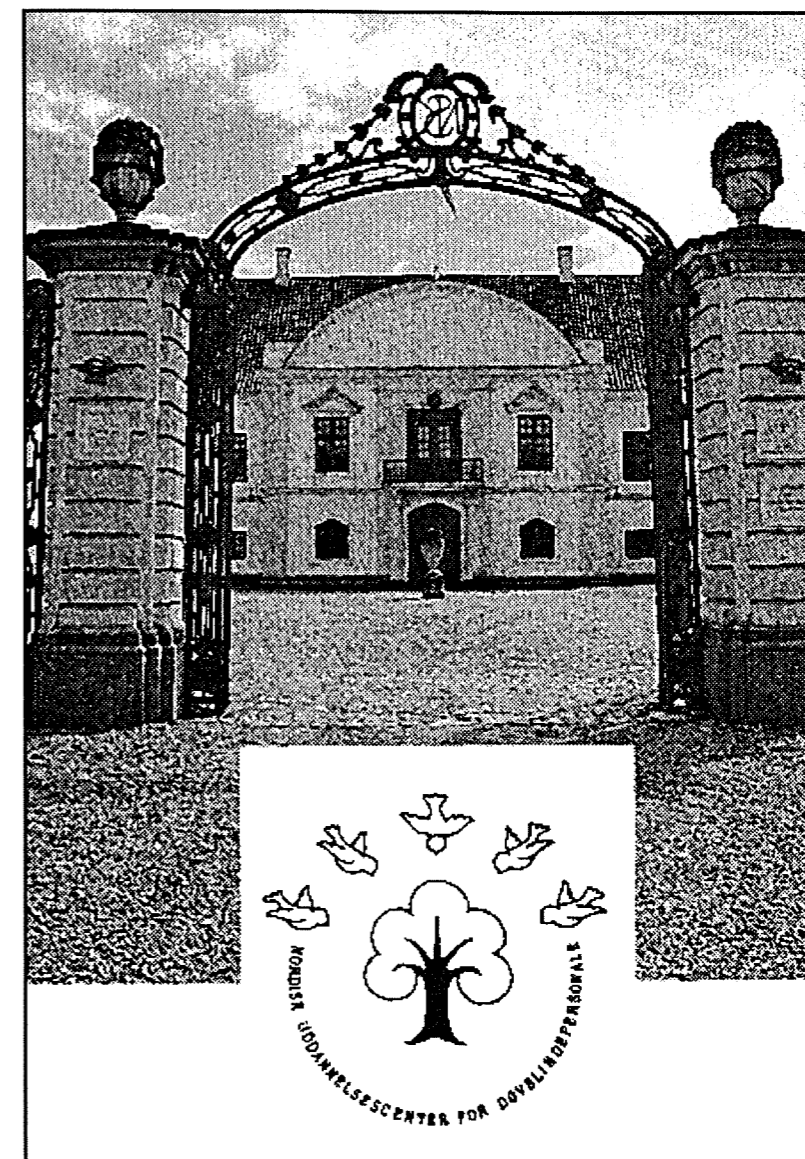
Vuosikerta 150 mk. Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ruotsinkielisenä käännöksenä ja sähköpostina.

TUNTOSARVI

SUOMEN KUUROSOKEAT RY

1/1997

- * Yhdistyksemme kansainvälinen työ, sivu 6
- * Hallituksen uudet asiantuntijajäsenet esittäytyvät, sivulla 4 ja 5
- * Huomionosoitustan saajat yhdistyksen 25-vuotisjuhlassa, sivu 15

Sisällys:

Elina Lehtinen: Mietteitä vuoden vaihtuessa	2
Jouni Onnela: Omat kyvyt tehokäyttöön.....	4
Terhi Muhonen: Lasten ja nuorten näkökulmaa hallitukseen.....	5
Elisa Mikkola: Yhdistyksemme kansainvälinen työ.....	6
Riku Virtanen uskoo tulevaisuuteen.....	10
Risto Hoikkanen: Äänetön puhelinsoitto?.....	13
Turvattomat työssäkäyvät.....	14
Yhdistyksen 25-vuotisjuhla Huomionosoitusten saajat.....	15
Sävellähja 22 000 soi kuurosokeiden hyväksi.....	16
Lukijoiden postia:	17
Antti Kupiainen Liisa Ruokonen/Tarja Savolainen Martti Avila	
Tuntosarvi 1997 ilmestyminen.....	20

PÄÄKIRJOITUS

Mietteitä vuoden vaihtuessa

Vuoden vaihtuminen on usein merkittävältä tuntuva hetki. Jotain aina jätetään taakse ja aiempaa paremman ajan toivotaan olevan edessäpäin. Vuosien vaihtuminen on tärkeä osa ihmiselämään kuuluvaa rytmiä. Toiset jaksottavat ajan siten, että uusien asioiden aloittamiselle löytyy voimia eniten kesän jälkeen syksyn alkaessa. Toisille ihmisille paras aika aloittaa uusia asioita on juuri uuden vuoden alkaminen.

Oma vuoteni on alkanut uuden tehtävän merkeissä. Päätös valinnastani Kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskuksen johtajaksi tehtiin viime joulukuussa. Johtajan tehtäviä sain tehdä syyskuun alusta saakka edellisen johtajan Marja-Leena Saarisen siirryttyä työhön Kuurojen Palvelusäätiön. Olen työskennellyt psykologina järjestömme palveluksessa vuodesta 1987 lähtien. Monet työhön liittyvät asiat ovat tästä syystä ennestään tuttuja, mutta näkökulma on laajentunut.

Tällä hetkellä mielenkiintoisimmalta tuntuu se, että on mahdollisuus nähdä aiempaa laajemmin se kokonaisuus, jossa kuurosokeiden kanssa tehtävä kuntoutustyö tapahtuu. Oman järjestömme toiminta tulee koko ajan yhä tutummaksi. Myös uusia yhteistyökumppaneita olen saanut ympäri maata.

Tällä hetkellä Kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskus järjestää palveluja kaikille kuulonäkövammaisille lapsille ja myös aikuisille syntymästään kuurosokeille. Tämä merkitsee sitä, että työryhmällämme tulee olla tietoa ja taitoa laajasti ihmisen eri ikäkausiin liittyvistä asioista.

Työ vaatii rinnakkain sekä laaja-alaisuutta että erikoistumista. Kuntoutustyön tavoitteena on mielestäni elämänlaadun ja kehitysedellytysten turvaaminen yksilöllisistä tarpeista lähtien. Tämä tarkoittaa kuulonäkövammaisten lasten, nuorten ja aikuisten kommunikaatioon, tiedonsaantiin, liik-

kumiseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvien erityistarpeiden huomioimista. Haluan työskennellä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi yhteistyössä perheiden ja kuntoutuskeskuksemme asiantuntevan henkilökunnan kanssa.

Päivittäiseen työmatkaani kuuluu ajaminen Jyväskylään Lievestuoreelta, joka sijaitsee 30 kilometriä Jyväskylästä Kuopioon päin. Perheeseeni kuuluvat viisivuotias Teemu ja kaksivuotias Maiju sekä tietokoneiden parissa työtä tekevä puoliso. Poika harjoittelee innokkaasti luistelemista. Tytär laske mielellään pulkalla mäkeä. Koko perheemme on nauttiut täällä Keski-Suomessakin olevasta kunnan talvesta.

Elina Lehtinen

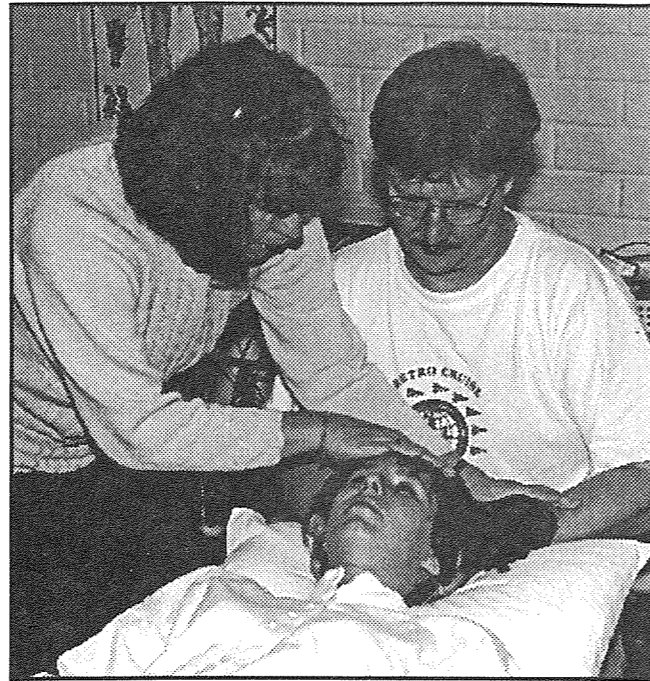
Jouni Onnela:

Omat kyvyt tehokäyttöön

Oma aktiivisuus ja omien kykyjen löytäminen ovat entistä tärkeämpiä asioita kuurosokeiden koulutuksessa, puhuu Arlainstituutin rehtori **Jouni Onnela**. Hänet valittiin syyskokouksessa hallituksen uudeksi asiantuntijajäseneksi.

– Kuurosokeiden koulutusta kehitetään jatkuvasti siihen suuntaan, että jokainen pääsisi entistä paremmin käyttämään omia mahdollisuuksiaan ja kykyjään toimeentulon hankkimisessa, rehtori kertoo.

– Suomalaiset kuurosokeat ovat jo pitkään toimineet hyvin erilaisissa ammateissa: hierojina, käsityöläisinä, atk-alalla ja niin edelleen. He voisivat silti kouluttautua vieläkin monipuolisemmin erilaisiin ammatteihin ja työtehtäviin. Kuurosokeat voisivat työskennellä esimerkiksi toisten kuurosokeiden ohjaajina tai hakeutua tuttua enemmän korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin, Onnela suunnittelee tulevaa.

Hierojien koulutuksella on pitkät perinteet Arlainstituutissa.

Yksilöllistä opetusta

Jotta kunkin kuurosokean parhaat kyvyt saataisiin käyttöön, ammattia ja koulutusta suunniteltaessa pitäisi ottaa tarkasti huomioon jokaisen omat lähtökohdat.

Kuurosokeiden joukko koostuu hyvin erilaisista ihmisistä, joten tarjolla pitäisi olla myös hyvin erilaista koulutusta. Arlassa on aina suunniteltu opetusta yksilöllisesti, mutta tulevaisuudessa aiotaan huolehtia entistä paremmin nimenomaan erilaisten kuurosokeiden tarpeista, rehtori mainitsee.

– Uskon, että kuurosokeiden kannattaisi tulla itse suunnittelemaan ja ideoimaan kursseja meidän kans-

samme. Näin koulutus vastaisi paremmin kuurosokeiden todellisia tarpeita. Kuurosokeiden omia ideoita voitaisiin sitten yhdistää ammatilliseen tietoon.

– Meille olisi tärkeätä tuntea myös kuurosokeiden jokapäiväisen elämän kommunikointia ja sen ongelmia. Emme ehkä ole osanneet ottaa kommunikointiasioita tarpeeksi huomioon koulutuksessamme. Arlahan on periaatteessa näkövammaisten koulu, mikä voi olla kuurosokean kannalta ongelmallinen asia. Meillä ei ole esimerkiksi varsinaista viittovaa ympäristöä. Olemmekin toivoneet Arlaan enemmän viittovia ihmisiä, jotta saataisiin aikaiseksi myös viittova ympäristö.

– Vaikeinta kuurosokeiden koulutuksessa meille on ollut kuurosokeiden löytäminen. Miten saamme kuurosokeat kiinnostumaan kursseista ja miten saamme välitettyä heille tiedon mahdollisuuksista?

Työtä Arlassa vuodesta 1971

Onnela on työskennellyt Arlassa vuodesta 1971, alkuun opettajana, sitten vararehtorina ja nykyään rehtorina.

– Koko ajan kuurosokeat ovat olleet läsnä, ja he ovat tänä aikana tulleet minulle tutuksi ja läheiseksi ryhmäksi.

Lasten ja nuorten näkökulmaa hallitukseen

Hallituksen uudeksi asiantuntijajäseneksi valittiin erikoissairaanhoidtaja **Terhi Muhonen** Pihtiputaalta. 14-vuotiaan kuurosokean Marin äiti tuo hallitukseen näkökulmaa lasten ja nuorten asioihin.

Muhosen mielestä kuurosokeiden, niin lasten kuin vähän vanhempienkin asema parantuisi, jos viittomakieltä tunnettaisiin paremmin. Kun sosiaalialan työntekijöillä ja kuurosokeilla ei ole yhteistä kieltä, apua ja tukea on monesti mahdoton saada. Kieliongelma korostuu syrjäseuduilla.

– Työntekijöiltä ei vaadita viittomakielen taitoa, eikä kunnassamme ole esimerkiksi omaa tulkkia. Kun yhteistä kieltä ei ole, jääme monesti avun ulkopuolelle. Etenkin kesät ovat meille hankalaa aikaa. Nykyisellään järjestettävä viikon kesäleiri on aivan riittämätön koko kesäajan toiminnaksi.

Ihmelääkettä tilanteen parantamiseksi on tuskin kenelläkään. – Kyllä kai raha auttaisi parantamaan viittomakielen asemaa, Muhonen huokaisee.

– Voitaisiin myös järjestää viittomakielen koulutusta työpaikoilla ja yleisesti puhua viittomakielen puolesta. Se ei välttämättä tulisi edes kalliiksi.

Pikkuasioilla ei kannata vaivata päätään

Marilla on kuulonäkövamman lisäksi liikuntarajoitteita ja epilepsia. Hän käy viikot koulua Jyväskylän Haukkaran koulussa kuulomonivammaisten ryhmässä ja tulee viikonlopuiksi kotiin Pihtiputaalle.

– Kun kaikki on kunnossa, Mari on iloinen, positiivinen ja avoin. Hän halailee ja pussailee mielellään. Toki hänellä on myös huonoja päiviä, jolloin tavarat lentelevät. Mari on myös erittäin päättäväinen luonne. Tyypillinen murrosikäinen nuori siis, äiti kuvailee tyttärtään.

Muhosen perheeseen kuuluvat äidin ja Marin lisäksi isä Raimo ja kahdeksanvuotias pikkuveli Mika. Vanhemmat ovat järjestäneet työssäkäyntinsä Marin tilanteen mukaan: talvisaikaan he käyvät vuorotellen töissä ja hoitavat vuorotellen Maria. Terhi Muhonen vaihtoi 12 vuotta sitten vuoro-työnsä vanhainkodissa yötyöksi, koska kolmivuorotyö ei sopinut Marin elämänrytmiin.

– En peittele sitä, että kuurosokean lapsen vanhempana olo teettää hirveästi töitä. Toisaalta kun itse vain jaksaa, kaikesta selviää. Suvun ja perheen tuki on ollut myös todella tärkeä asia, etenkin alkuvaiheen hoitongelmissa. Yhteiskunnan puoleltahan apua ei juuri tule.

– Se, että perheessä on kuurosokea lapsi on myös kasvattanut koko perhettä. Nyt näkee asiat eri tavalla kuin ennen. On oppinut, ettei pikkuasioilla kannata vaivata päätään. Elämän realiteetit ovat asettuneet ajan myötä kohdalleen, mikä on myönteistä.

– Marin myötä perheen yhteishenki on löytynyt aivan uudella tavalla. Hän on opettanut meitä vanhempia ymmärtämään toisiamme ja toistemme tarpeita paljon syvällisemmin kuin aikaisemmin.

– Marin ja terveen sisaruksen Mikan välillä on joskus ongelmia, kun sisarukset eivät oikein voi leikkiä keskenään. Silti Marin läsnäolo on kasvattanut myös Mikaa myönteisesti ja tuonut hänen elämäänsä hyvän lisän. LE

Kuka Vuoden Kirjoittaja 1996?

Vielä ehdit äänestää oman ehdokkaasi. Äänestysaikaa on maaliskuun maaliskuun loppuun saakka.

Yhdistyksemme kansainvälinen työ

Monasti kuulee kysyttävän, mitä hyötyä meille on kansainvälisestä yhteistyöstä, eikö olisi parempi keskittyä toimimaan Suomessa. Kuitenkin monet sellaiset toiminnot, joita pidämme kotimaisina ovat saaneet alkuunsa ulkomailta kuullusta ideasta tai vierailusta.

Tällaisia ovat meilläkin esimerkiksi alueellinen kerhotoiminta, joka tuli Suomeen kymmenisen vuotta sitten. Myös monet kuntoutuksessa käytettävät menetelmät tai lääketieteellinen tietämys esimerkiksi Usherin syndroomasta ovat peräisin ulkomailta. Samalla tavoin mekin voimme viedä ulkomaille tietoa uusista, meillä kehitetyistä palveluista ja ideoista.

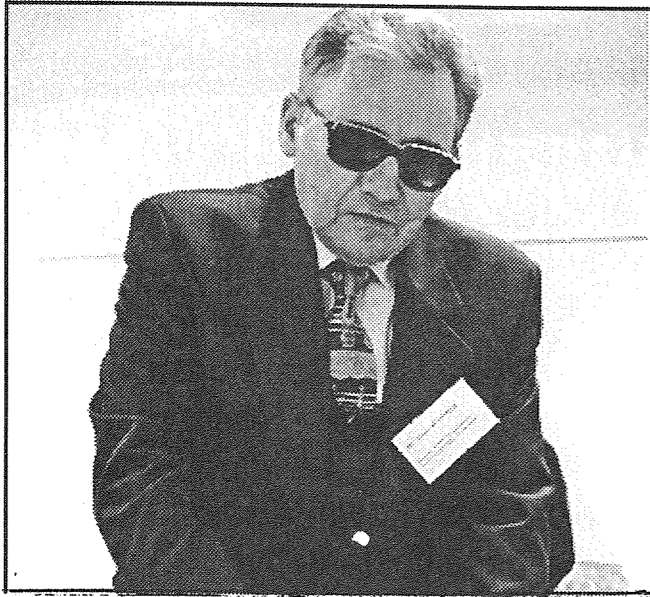
Esimerkiksi yhdistyksemme hallinnollinen malli, jossa kuurosokeilla on korkein päätösvalta vuosikokouksissa ja jossa hallitus koostuu suurelta osalta kuurosokeista jäsenistä, herättää aina kiinnostusta ja – jopa kateutta – ulkomailta. Muissa maissa kuurosokeiden järjestötoiminta ja palvelujen tuottaminen toimivat erillään. Näin kuurosokeiden omat vaikutusmahdollisuudet palvelujen kehittämiseksi ovat rajallisemmat kuin meillä Suomessa.

Kuurosokeat ovat ryhmänä niin pieni, että kaikkea tietoa emme voi hankkia suomalaisin voimin. Kuurosokeustyö etenee eri maissa eri nopeudella ja eri alueilla. Näin keskinäisessä kanssakäymisessä voidaan hyödyntää useiden maiden parasta tietoa ja kokemusta kaikkien yhteiseksi hyödyksi.

Euroopan Sokeiden Unioni ja kuurosokeiden verkosto

Järjestötoiminnassa yhdistyksemme tärkeimmät kansainväliset yhteydet ovat EBU:n eli Euroopan Sokeiden Unionin kuurosokeiden komissio ja EDbN eli Euroopan kuurosokeiden verkosto. EBU:n komissiossa ovat edustettuna kaikki Euroopan maat, verkostossa vain Euroopan Unionin jäsenvaltiot.

Viime vuonna järjestetty Kuurosokeiden neljäs Eurooppa-konferenssi on esimerkki EBU:n avulla tehtävästä työstä. Kuurosokeiden komissio koontuu kaksi kertaa vuodessa neuvottelemaan kuurosokeita koskevista ajankohtaisista asioista, kuten työllisyydestä tai tulkkijärjestelyistä eri maissa.

EBU:n kuurosokeiden komission puheenjohtaja, puolalainen Josef Mendrun.

Kuurosokeiden verkostossa keskustellaan myös kuurosokeita koskevista asioista kuten esimerkiksi siitä, miten EU:n eri ohjelmat vaikuttavat vammaisten asemaan Euroopassa.

Verkosto hankkii myös rahoitusta eri koulutustilaisuuksien järjestämiseen. Vuonna 1996 järjestettiin verkoston tuella esimerkiksi Ranskassa seminaari syntymästään kuurosokeiden kommunikation kehittymisestä. Suomessa verkosto tuki Sielun palo - Pohjolan viiltävä valo -taideleiriä, johon osallistui kuurosokeita myös EU-maiden ulkopuolelta eli Norjasta ja Murmanskin alueelta Venäjältä. Tämän vuoden suunnitelmissa on tukea mm. kuurosokeiden shakin Euroopan mestaruuskisoja ja kuurosokeiden lasten vanhempien konferenssia. Verkostossa ovat mukana kuuro-

sokeat, vanhemmat ja työntekijät. Kaikilla ryhmillä on edustajansa verkoston päättävissä elimissä eli neuvostossa ja johtoryhmässä.

Tällä hetkellä tärkeällä sijalla sekä EBU:n kuurosokeiden komissiossa että Euroopan kuurosokeiden verkostossa on keskustelu kuurosokeiden yhteisen Eurooppa-järjestön perustamisesta. Kiinnostusta järjestön perustamiseen olisi, mutta käytännön ongelmat, kuten esimerkiksi rahoitus ovat vielä ratkaisematta.

Järjestömme on mukana myös Dbl:ssa, joka tunnettiin aikaisemmin nimellä kuurosokeiden kansainvälinen koulutusyhdistys eli IAEDB.

Dbl:n tavoitteena on edistää kuurosokeiden elämänlaadun parantamista kaikkialla maailmassa. Dbl järjestää konferensseja ja työryhmätapaamisia, muun muassa Eurooppa- ja maailmankonferenssit joka neljäs vuosi. Seuraava Eurooppa-konferenssi järjestetään ensi kesänä Madridissa, Espanjassa. Konferenssin teemana on Sanan/maailman löytäminen yhdessä. Konferenssin yhteydessä järjestetään myös perheleiri sekä järjestön Usher-työryhmän kokoontuminen.

Viime vuosina kuurosokeat ja heidän perheenjäsenensä ovat tulleet yhä enemmän mukaan Dbl:n toimintaan.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaisella tasolla Norjan, Tanskan, Ruotsin, Islannin ja Suomen puheenjohtajat tapaavat vuosittain. Puheenjohtajakokouksissa keskustellaan kuurosokeustyön viimeaikaisesta kehitymisestä kussakin pohjoismaassa sekä yhteisistä projekteista. On suunniteltu esimerkiksi yhteisen pohjoismaisen tietokoneverkoston luomista.

Puheenjohtajakokouksen yhteyteen on viime vuosina järjestetty myös nuorten edustajien kokoontumisia, joissa he voivat suunnitella yhteistä toimintaa ja samalla luoda kontakteja ja valmentautua kansainväliseen työhön.

Nuoret järjestävät joka toinen vuosi nuorten leirin ja joka toinen vuosi nuorten kokouksen. Vuonna 1995 järjestettiin nuorten leiri Norjassa retkeilyn merkeissä. Tälle vuodelle on suunnitteilla leiri Suomessa, mikäli rahoitus saadaan järjestymään.

Useana vuonna pohjoismaiset järjestöt ovat kutsuneet sisarjärjestöistä vieraita kesäleireilleen ja vuosikokouksiinsa. Näissä voi tutustua naapurimaan kuurosokeisiin ja saada tietoa kuinka asiat järjestetään naapurimaassa. Samalla on mahdollisuus saada uusia ideoita myös oman toimintamme kehittämiseen.

NUD eli Pohjoismainen kuurosokeiden henkilöstön koulutuskeskus sijaitsee Dronninglundissa, Tanskassa. Pohjoismaat huolehtivat yhdessä NUD:n rahoituksesta kunkin valtion väkiluvun mukaisesti. NUD kouluttaa sekä perustason kuurosokeustyöntekijöitä että antaa tietoa myös asiantuntijoille. Vuoden 1997 koulutuslenterissa ovat aiheina mm. kuurosokeille tulkkaus, kuurosokeat vanhuksat ja genetiikka (perinnöllisysoppi) ja kuurosokeus.

Kuurosokeustyö Baltiassa

NUD:n kautta saamme myös rahoitusta ns. Baltia-projektiin eli Virossa tehtävään työhön. Viron projektin tavoitteena on yhtäältä tukea kuurosokeiden oman järjestön kehittymistä ja voimistumista Virossa sekä toisaalta tukea lasten parissa tehtävää kuntoutustyötä.

Tänä vuonna on suunnitteilla mm. perustaa kuurosokeiden klubi Tallinaan, järjestää vanhempien tapaamisia, sopeutumisvalmennuskurssi aikuisille sekä kuntoutuskurssi lapsille. Samalla tehdään etsivää työtä, jotta saataisiin kartoitettua kuurosokeiden määrä ja heidän elinolonsa. Viro-projektissa ovat mukana kaikki yhdistyksemme eri yksiköt ja sen vastuhenkilönä toimii Tallinnassa Terhi Pikkujämsä.

Elisa Mikkola

Riku uskoo tulevaisuuteen

Riku Virtanen on tullut tutuksi niille kuurosokeille, jotka seuraavat sähköpostia. Riku on aktiivisesti ottanut kantaa keskusteluihin tulkkitoiminnasta apuvälineistä ym asioista. Mutta kuka, millainen henkilö Riku on? Missä hän asuu ja mitä hän ajattelee elämän menosta? Sähköpostin välityksellä Riku suostui haastateltavaksi.

Riku on 15-vuotias ja asuu Hämeenkyrössä, Tampereen lähistöllä. Perheeseen kuuluu hänen lisäksi isä, äiti, 6-vuotias pikkusisko Riikka sekä mustavalkoinen kissa lines.

Riku opiskelee Tampereella kuurovammaisten koulussa kahdeksannelä luokalla.

– Koulumenestys on ihan hyvä, vaikka en ehkä kaikkien mielestä ole aina ollut mallioppilas, Riku toteaa.

Toiveammattista ei hän ole oikein varma, mutta jonkinlaista hinkua on tietotekniikan pariin. Pisteluku-, näppäily- ja ohjelmanhallintataito on, joten hän pystyy tehokkaasti käyttämään pistenäyttöä.

Vammat haittaavat ihmissuhteita

Rikulla on näkö- ja kuulovamma, mutta kumpikaan vammoista ei liity Usheriin tai retinitis pigmentosaan.

– En siis ole retiniitikko enkä Usher, Riku painottaa.

Riku ei halua kieltää näkö- ja kuulovamman haittoja.

– Vammat vaikuttavat monella tavalla jokapäiväiseen elämään ja ihmissuhteisiin. Ihmisiin on vaikea tutustua, kun en kuule enkä näe kunnolla huuliota. Joudun käyttämään taktiilia viittoessani. En siis voi seurata kovinkaan hyvin yleiskeskusteluja viittomakielellä.

Televisiota katsellessani joudun lukemaan kaikki tekstit. Suomenkielisiä lähetyksiä en seuraa, koska en kuule puhetta eikä tekstitystä ole. Riku haaveilee toiveikkaana implanttileikkauksesta. – Tutkimukset on jo aloitettu, hän toteaa.

Kiitos tulkeille

Riku sanoo osaavansa jo viittomisen perusasiat ja tulevansa toimeen viittomien avulla.

Tulkkitoiminnasta Rikulla on myönteisiä kokemuksia. – Olin viime elokuussa Lapin vaelluksella. Siellä minulla oli tulkki, ja olin häneen tosi tyytyväinen, eikä myönteinen käsitys ole horjunut. Kiitos kaikille niille, jotka ovat

valinneet viittomakielentulkkauksen ammatikseen.

– Powerbraille-pistenäytön lisäksi minulla on sekä koulussa että kotona luku-tv. Lisäksi minulla on pistekirjotuskone ja Dymo, jolla voin tehdä pistetarroja, Riku luettelee. Erilaisten tekstien lukemiseen käytän suurenuslasia. Seuraavaksi aion hankkia näkövammaisten shakkilaudan, tehokkaamman tietokoneen ja siihen joitakin lisälaitteita. Tandem-pyörään saimme rahaa kunnalta, loput maksoi perheeni.

En elättele unelmia

– En unelmoi kauniista vaimosta, bailaamisesta tai muusta sellaisesta. Silti suhtaudun tulevaisuuteen hyvin positiivisesti – näkö tai kuulo ei haittaa ajatuksia. Olen tottunut vauvaiästä saakka molempien aistien vajavaisuuteen.

– Uskon myös koulutusmahdollisuuksiin. Haluan opiskella ensin lukion loppuun kuurojen parissa, ja pyrin ehkä opiskelemaan tekniikkaa Tampereen teknilliseen oppilaitokseen. Mutta en kiirehdi sitä ihan vielä, koska kukaan ei ole kertonut, mitkä koulut ovat sopivia ja mihin pääsy on vaikeaa. Mutta olen valmis opiskelemaan vuosia lukionkin jälkeen, sillä mitä parempi koulutus, sen paremmin saa työtä ja sitä vakavammin minut otetaan.

Rikulla on paljon harrastuksia.

– Pääharrastus on tietotekniikka, toisella sijalla on urheilu ja liikunta. – Hiihtoa minulle opettaa hyvän tason hiihtosuunnistaja, avustajani koulussa.

Riku on kokeillut myös monia yleisurheilulajeja; seiväshyppyä, aitajuoksua, keihäänheittoa, kuulantyöntöä. – Uintia ja sukeltamista olen harrastanut pienestä lähtien. Nyt aion kokeilla snorkkelisukellusta.

– Kirjoja luen paljon – klassikoita ja ulkomaisten kirjailijoiden teoksia. Mutta joskus pitää lukea suomalaisiakin, sellaista mistä vain me suomalaiset tiedämme. Viimeksi luin Joppe Karhusta. Tämä kirjailija on tehnyt paljon kirjoja vuosilta 1939–45, eli Suomen talvi- ja jatkosodasta. Hän itse oli lentäjä, joten hän kirjoittaa lentäjän silmin. Kirjat kertovat suomalaisten lentäjien iloista ja suruista.

– Paras ystävä –nimikettä en anna kenellekään. Koulussa välit ovat läheiset opettajiin ja avustajiin, mutta oppilaisiin vain kaverisuhde, ei mitään ystävyyttä. Ehkä minulla on parhaat ystävät kuurosokeiden joukossa.

Äänetön puhelinsoitto, – puhelinterroriako?

Onko sinulle tullut puheluita ilman mitään ääntä? Puhelin soi ja kun vastaat luuria nostamalla et kuule mitään ääntä.

Toisen haloo-huudon jälkeen on syytä laittaa tekstipuhelin päälle, nimittäin Rosa-mikropuhelin on yleensä ihan äänetön laite. Rosa toimii muuten aivan samoin kuin tavallinen tekstipuhelin, mutta soittaessa se ei tuota samanlaista ulinaa kuin esim. Teli.

Monet kuulevat perheenjäsenet ovat aikojen kuluessa tottuneet ujeltaviin puheluihin ja tietävät heti tekstipuhelun tulevan kun kuulevat tuon ulinan. Silloin laitetaan vaan tekstipuhelin vastaamaan ja keskustelu jatkuu tekstillä. Nyt viime aikoina on kuulunut huhuja oudoista kotirauhan häirintäpuheluista, äänettömistä soitosta.

Mikropuhelimien käyttäjien toivotaan tiedottavan kaikille tästä asiasta ettei tule ikäviä väärinkäsityksiä! Mikropuhelimeen voi saada äänen mukaan jos soittaja lisää puhelinnumeron perään ;ata komennon, esim näin: 033178039;ata.

Tämä linjääni on silloin aivan samanlainen kuin oli Teleissäkin. Kuitenkin normaalisti mikropuhelin toimii paremmin kun ei siihen lisää tällaista ääntä!

Tätä ;ata komentoa tarvitaan silloin kun mikropuhelimella soitetaan Mus-taan Maijaan tai Sister-puhelimeen.

Risto Hoikkanen

Työllisyyskoulutusta tarjolla

Oletko työtön vammainen – haluatko mukaan työelämään?

Kynnys ry järjestää viidessä läänissä työllisyyskoulutusta vammaisille ja vajaakuntoisille henkilöille.

Kurssit ovat maksuttomia ja osallistumisesta aiheutuvat kulut korvataan.

Kysy lisää seuraavista numeroista:

Häme: (03) 222 3414
Keski-Suomi: (014) 211 134
Oulu: (08) 3113 022
Pohjois-Karjala: (013) 223 295
Turku: (02) 251 9521

Turvattomat työssäkäyvät

Työssäkäynti on monimutkainen juttu. Ei riitä, että lähtee aamulla töihin, tekee sovitut työt ja tulee illalla kotiin. Nykyajan työläinen tuntee olonsa turvattomaksi: pelko työttömäksi jäämisestä ahdistaa ja työpaikan ihmissuhdeongelmat rasittavat. Yhdeksän kymmenestä työssäkäyvästä tuntee jonkinlaista turvattomuutta työssään. Tiedot ilmenevät sosiaali- ja terveysministeriön julkistamasta tutkimuksesta.

Naisille turvattomuutta aiheuttavat työttömyyden uhan ja työpaikan ihmissuhdeongelmien lisäksi myös työn henkinen rasittavuus. Miehillä turvattomuuden tunteet liittyvät erityisesti vaaroihin ja työturvallisuuden puutteisiin. Mitä vanhemmaksi työntekijä tulee, sitä enemmän hän pelkää työelämän vaativuutta, työn ruumiillista rasittavuutta ja eläkkeelle siirtymistä.

Rohkeus tarttua ongelmiin auttaa

Suurimmalla osalla työntekijöistä on myös keinoja, joilla yritetään parantaa työssä selviytymistä. Yli 90 prosenttia työntekijöistä pyrkii vaikuttamaan työn sisältöön tai työilmapiiriin.

Kahdeksan työkäistä kymmenestä hankkii lisäkoulutusta ja yrittää näin hakea ratkaisua työongelmiin. Vajaa kolmannes kuntouttaa itseään joutuessaan ongelmiin työelämässä. Yli kolmannes harkitsee työtehtävien tai työpaikan vaihtoa. Noin joka seitsemäs harkitsee eläkkeelle siirtymistä vastauksena työelämän ongelmiin. Useimmiten eläkettä harkitsevat kuljetusalan ja teollisen alan työntekijät ja tietenkin myös eläkeikää lähestyvät henkilöt.

Heikon työkyvyn omaavilla on kuitenkin myös vähiten keinoja ja haluja ratkaista itse omia ongelmia. Jos työntekijällä on heikko työkyky, hän voi usein monella muullakin tavalla huonosti. Heikon työkyvyn omaavalla on usein kokemuksia terveydentilan heikkenemisestä, henkisen tasapainon järkkymisestä, taloudellisen tilanteen vaikeutumisesta, tarpeettomuuden tunteesta ja syrjäytymisen uhasta.

Tutkimuksen mukaan hyvä työkyky liittyy henkilön kykyyn ratkaista omia ongelmia. Hyvän työkyvyn omaavat pyrkivät vaikuttamaan omaan kuntoonsa, työyhteisöönsä ja tehtäviinsä. LE

Huomionosoituksia yhdistyksemme 25-vuotisjuhlassa 14.12.1996

Yhdistyksen 25-vuotisjuhlassa jaettiin huomionosoituksia ansi-
oituneille jäsenille, työntekijöille
ja kuurosokeustyön tukijoille.
Julkaisemme täydellisen listan
huomionosoitusten saajista.

Kunniajäsenet

Yhdistyksemme kunniajäseniksi
kutsuttiin seuraavat henkilöt tunnus-
tukseksi ansiomituneesta toiminnasta
kuurosokeiden hyväksi:

Lea Hyvärinen, Hilikka Lehtola,
Alli Leppälä, Terhi Pikkujämsä,
Marja-Leena Saarinen,
Marjaana Suosalmi, Pirkko Virtanen

Yhdistyksen viiri

Yhdistyksen viiri ojennettiin seuraaville yhdistyksemme perustajajäsenille:

Olavi Eira, Kari Hyötylä,
Seppo Kamppinen, Viljo Kinnunen,
Samuli Kujanpää, Eero Rantatalo,
Oiva Maksimainen, Ulla Nerg,
Matti Ristinen, Maija Toivonen,
Tuomo Toivonen

Pronssinen ansiomerkki

Näkövammaisten Keskusliiton
pronssisen ansiomerkin saivat seuraavat työntekijät 10 vuoden palveluksesta:

Risto Manninen, Kirsi Makkula,
Päivi Miettinen, Anneli Morero,
Liisa Romo, Kirsti Räikkälä

Kunniakirja

Yhdistyksen kunniakirjan saivat seuraavat 57 aktiivista jäsentä ja kuurosokeustyön ystävää;
Esko Ahvenlampi, Iris Alkio,
Jarmo Barck, Maija Haarala,
Tuula Hartikainen, Leena Hassinen,
Kari Heikinheimo,
Marja ja Matti Heinonen,
Marja-Liisa Heiskanen,
Eine Huhmar, Vieno Hyttinen,
Risto Ilonen, Suoma Isometsä,
Anja Jalokinos, Pekka Juusola,
Antti Jäkälä, Annikki Kallioniemi,
Hilikka Kasurinen, Erkki Keinänen,
Eira ja Antti Kautiainen,
Marja-Liisa Kilpeläinen,
Kirsti Korpilähde, Sointu Koskinen,
Elina Kujanpää, Irene Kuru-Barck,
Eija Könönen, Meeri Kruuse,
Raila Laakso, Riitta Lahtinen,
Sirpa Laurinen, Anja Lehtola,
Antti Muhonen, Ahti Myyrä,
Hilikka Nieminen, Ulla Nyyssönen,
Veikko ja Helena Nurmilaakso,
Leena Palkoranta, Anita Palo,
Tuija Partanen, Toini Pieskä,
Riitta Ruissalo, Risto Ruusunen,
Sirkka Saarinen, Merja Seppälä,
Kirsti Sievälä, Eeva Sirkiö,
Ritva Soininen, Vilho Sulonen,
Aaro Sundvall, Merja Sundvall,
Mirja Sundvall, Eila Särkimäki,
Sirkka Tenhunen, Seija Troyano

Vuoden työntekijä

Vuoden työntekijän kunniakirjan sai Riitta Kärki-Karppila.

Verkko viestiä viekään Sävellaaja 22000 soi kuurosokeiden hyväksi

Sunnuntaina maaliskuu 16. päivänä soi Yleisradion Sävellaaja 22000 kuurosokeiden tukemiseksi. Keräyskampanja kestää kolme viikkoa, viimeisen kerran toivekonsertti soi kuurosokeiden hyväksi sunnuntaina 7. huhtikuuta.

Sävellaajakeräyksellä on oivallinen osoite: keräysvarat on tarkoitus käyttää Tampereen asumis- ja toimintakeskuksen uusien opiskelu- ja kuntoutustilojen varustamiseen. Uusi kurssikeskus tarvitsee monenlaisia apuvälineitä ja laitteita. Kommunikatiotaitojen ja tiedonhallinnan opiskelussa välttämättömiä ovat tietokoneet, jotka on varustettu pistenäytöllä ja suurennusohjelmalla.

Sävellaajaan voit osallistua joko postisiirtolomakkeella tai soittamalla numeroon 9700-2201 tai ruotsinkieliseen numeroon 9700-8777. Numerosta vastaa automaatti, johon voit ilmoittaa jättää haasteesi ja terveisesi sekä ilmoittaa toivomasi musiikkikappale.

Voit lähettää tervehdyksen tai onnitelun ystävällesi ja haastaa hänetkin mukaan sävellaajakeräykseen.

Lukijoiden postia

Antti Kupiainen: Kuulumisia Haapajärveltä

Vanha vuosi on takanapäin ja voimme katsella vähän mitä tuleva vuosi tuo tullessaan. Meillä on ollut melko vilkas kerho ja toiminnan vuosi. Olemme tehneet retkiä ja välillä kerhoilleekin. Kesällä Etelä-Suomeen tehty matka oli mukava ja virkistävä. Lisäksi kävimme tutustumassa Kajaanin Kajatuvalla kuurojen ja kuurosokeiden toimintaan ja toimitiloihin. Se oli oikein valaiseva ja mielenkiintoinen matka.

Mieleen nousi ajatus, milloin meillekin saataisiin vastaavaa toimintaa. Täällä olisi kyllä hyvät mahdollisuudet. Me voisimme alkaa suunnittelemaan työtoimintaa vaikkapa yhdessä Nivalan kanssa, ja Oulukin voisi tulla mukaan. Tämä olisi keskeinen paikka toiminnalle työ- ja päiväkeskusta ajatellen. On selvää, että yhdistyksen olisi Helsingistä tultava mukaan, muuten siitä ei tule mitään.

Olemme Oulun kerhon kanssa olleet yhteisillä retkillä, koska meidän pitää

tulkit ja oppaat aina pyytää sieltä. Ja muutenkin se on edullista, yhdessä olemme vahvoja. Nuo matkat ovat olleet hyvin virkistäviä. Keväällä kävimme Oulun Jäälissä kaksikin kertaa. Kerho maksoi kyydit ja osan yöspidosta. Eikä sovi unohtaa tuota Hilkan järjestämää paikallista joulujuhlaa ja kurssia Kiimingin lomakeskuksessa. Valitettavasti kaikki eivät lähteneet mukaan.

Viime vuonna saimme olla mukana kerhonvetäjien neuvottelupäivillä mukana Kuopiossa. Samanlaisia pitäisi järjestää joka vuosi kerhon vetäjille ja aluesihteeereille. Ne olivat opettavaisia tilaisuuksia kaikille mukana olleille.

Myös ensi kesänä teemme retkiä ja käymme jututtamassa muitakin kerhoja. Kerhokokootumiset ovat tärkeitä, sillä muutenhan kuurosokeat eivät pääsisi missään käymään. Kerhomatkoille saamme oppaat mukaan ja se tekee nuo matkat turvalliseksi ja mukaviksi. Tässä haluaisin kiittää Oulun tulkkeja avusta, jota olemme teiltä vuosien aikana saaneet. Minun mielestäni olette parhaita tulkkeja mitä Suomesta löytyy. Minulla on ollut ilo olla monessa mukana vaikka en osaakaan hyvin tuota viittomakieltä. Me Raili Avilan kanssa osaamme antaa sille arvoa.

Haapajärven kerhon puolesta toivotan hyvää vuotta kaikille kerhoille ja kaikille työntekijöille.

Lukijoiden postia

Matka Kreikkaan

Jyväskylän kuurosokeiden kerholaiset tekivät matkan Kreikkaan. Halukkaita matkalle lähtijöitä ilmoittautui kaikkiaan yhdeksän; heistä neljä kuurosokeaa, kaksi kuuroa ja kolme tulkkia.

Matka alkoi 6. lokakuuta. Varhain aamulla kokoonnuimme juna-asemalle, josta matkustimme Helsinkiin ja pientä kiirettä pitäen ehdimme lentokentälle, josta klo 10.00 alkoi lentomme Kreetan saarelle.

Lento kesti noin neljä tuntia. Perille päästyämme meitä odotti kaunis aurinkoinen sää. Hotelli jonne majoitimme oli pieni ja kaunis; pihalla runsaasti kasvillisuutta, palmuja, pensaita, erilaisia kukkasia, sitruunapuita ja viinirypäleköynnöksiä. Huoneemme olivat siistit ja hyvin varustetut, siellä oli ruuan valmistusmahdollisuus ja aamupalat me kokkailimme itse ja jotkut valmistivat ruokaakin.

Monena yönä satoi vettä ja kun ikkunat unohtuivat joskus yöksi auki, vesi tuli huoneen lattialle. Minä en tietenkään sitä huomannut ja kastelin sukani märällä lattialla tassutellessani.

Hotellin isäntäperhe oli ystävällinen, he auttoivat meitä kaikin tavoin. Isäntä kuljetti meitä keskustaan omalla autollaan aina tarvittaessa. Hotellimme

sijaitsi kolmen kilometrin päässä keskustasta. Joka ilta isäntä kävi tapamassa meitä ja tarjosi meille krakia eli paikallista pontikkaa. Se ei maksanut mitään, mutta pahaa se oli.

Yhtenä iltana isäntä valmisti meille ruokaa ulkogrillissä. Tarjolla oli soslakia eli lihavarrasta, paistettuja tomaatteja ja paistettuja sipuleita. Ruoka oli maukasta. Sinä iltana näimme ensi kerran kuinka hotellin pihalle ilmestyi illan tullen etanoita. Ne olivat noin 10 senttiä pitkiä, niillä oli kotilot selässä ja pitkät tuntosarvet päässä.

Joka aamu kokoonnuimme Tarjan huoneeseen ja suunnittelimme alkavan päivän ohjelman. Jokaisen toiveet otettiin huomioon, jotkut halusivat mennä kaupunkiin, osa rannalle. Joka päivä teimme jonkun retken. Yhtenä päivänä menimme kaikki yhdessä meren rantaan. Se oli lähellä hotelliamme. Kaikki eivät uskaltaneet uimaan, mutta ainakin Kalevi Kuikanmäki sukelsi aaltojen sekaan. Kävimme myös uimassa erään hotellin suuressa uima-altaassa. Siellä uimme monena päivänä.

Kävimme kävelyretkellä kaupungilla, sen retken on matkatoimistorjestänyt. Kävimme katsomassa mm. satamaa ja linnaketta. Kerran kävimme kiertoajelulla sellaisella pienellä junalla. Istuimme vaunussa ja meitä kuljetettiin pitkin kaupunkia, se oli mukavaa. Kävimme myös paikallisella hautausmaalla, se sijaitsi korkealla

vuorella. Siellä oli myös kaunis valkoinen kirkko. Hautausmaalta näki yli koko kaupungin meren rantaan saakka. Hautausmaa oli hyvin erikoinen. Haudat oli marmorikivistä tehtyjä, mustia tai valkoisia. Ne olivat noin metrin korkuisia ja suuren vuoteen kokoisia. Niissä oli lasivetriinit, joissa oli usein vainajien kuvia ja myös tavaroita, limsapulloja, olutta tai jotain pientä syömistä, jotka haluttiin antaa mukaan vainajalle, matkalle ikuisuuteen.

Paluumatkalla kävimme katsomassa erilaisia kirkkoja. Ne olivat hyvin kauniita, niissä oli paljon koristeita ja kultausta, kuten Suomen ortodoksisissa kirkoissa, mutta siellä ne olivat vielä koristeellisempia. Lauantaina kävimme kreetalaisessa illassa, joka oli Assoksen kylässä korkealla vuorella. Siellä oli suuri sali, joka oli täynnä vierailta eri maista. Tanssimme siellä kreikkalaisia tansseja ja söimme kreikkalaista ruokaa ja nautimme paikallisia viinejä. Bussi toi meidät takaisin puolen yön aikaan.

Sunnuntaina puolilta päivin alkoi matka jälleen takaisin kohti koti-Suomea. Jyväskylässä olimme yhden aikaan yöllä väsyneinä ja kassit pullollaan tuliaisia.

Liisa Ruokosen kertomuksen pohjalta kirjoittanut Tarja Savolainen

Keilailu ja vatsatanssi hurmasivat

Kuurosokeiden valtakunnallinen kuntoiluleiri järjestettiin Ikaalisten kylpylässä 9. – 13.9.1996.

Kurssin teemana oli keilailu ja vatsatanssi. Myös uintia ja muuta kuntoilua kuului ohjelmaan. Mukana oli kaikkiaan 13 kuurosokeaa.

Kurssin aikana keskityttiin pääasiassa keilailun alkeisiin, tekniikkaan ja heittotavan opiskeluun. Lisäksi ohjelmaan kuului luentoja, kuivaharjoittelea ja erilaisiin apuvälineisiin tutustumista. Keilaradalla kävimme joka päivä heittämässä keilapalloa. Hyvin keilat kaatuivatkin, sillä opetus oli tehokasta kädestä käteen. Kenellekään ei jäänyt epäselväksi, millä tavalla keilapalloa heitetään. Oikea ryhti on tärkeä. Myös polvet ovat hieman koukussa lähtöasennossa, ei kuitenkaan liian paljoa, kuten minun vikani oli. Opettajan mielestä olin kuin kääpiö, joka kantoi painavaa palloa!

Keilarata oli 18 metriä pitkä ja sen päässä on patteri, jossa keilat ovat kolmion muotoisessa kuviossa. Kaikkiaan keiloja on 10 kappaletta. Ne painavat 1,5 kiloa kappaletta. Keilaradan alkupäässä on vauhdinottoa varten noin 4,5 metrin pituinen vauhtirata, jossa alkuvauhti otetaan. Pallo hei-

tetään radalle mahdollisimman suoraan, jotta onnistuttaisiin saamaan kaikki keilat kaadettua. Jos jokin keilaa jää pystyyn, saa heittää toisen kerran. Sen jälkeen kone nostaa taas kaikki keilat pystyyn.

Keilarata on aika kallis rakentaa, joten sitä ei ainakaan kotiin kannata ajatellakaan, vaan kannattaa käyttää yleisiä keilaratoja harrastukseen. Yksi keilarata maksaa 200 000 markkaa. Lisäksi se vaatii hyvää hoitoa ja huoltoa, joten tästäkin syystä jokaisen pitää käsitellä keilaratoja hellävaraisesti, jotta kolhuja eikä likaa pääsisi radoille syntymään.

Jotta itse keilailu onnistuisi, tarvitaan keilapallo. Se on sellainen pyöreä pallo, jossa on kolme reikää, yksi peukaloa varten ja sitten keskisormelle ja nimettömälle. Palloa valittaessa tulee olla tarkkana. On valittava oikea pallo, jossa on sopivan kokoiset reiät omille sormille, jotta pallo irtoaisi heiton aikana vaivattomasti. Lisäksi pallon pitää olla sopivan painoinen, jotta sitä on mukava heittää. Lisäksi tarvitaan keilailukengät ja muita varusteita.

Keilailu on hauska, mukavien ihmisten harrastus. On tärkeätä, että jokainen kohdallaan pyrkii keilaradoilla pitämään hyvää henkeä yllä ja noudattamaan annettuja ohjeita.

Keilailun lisäksi olisi hyvä harrastaa

muutakin liikuntaa. Kuntosali, ulkoliikunta ja mm. vatsatanssi sopivat keilailun lisäksi oman kunnon hoitamiseen.

Vatsatanssia pääsimme kokeilemaan jokaisena kurssipäivänä ja opimme siinä jo aika mukavia liikkeitä, kuten lantion iskut, lantion pyörytys, lantion nostot ja paljon muitakin liikkeitä. Alussa ne tuntuivat aika vaikeilta kuitenkin aina uudet asiat. Mutta hyvällä harjoittelulla tulee tuloksia, ja liikkeet alkoivat sujua mukavasti. Muutenkin vatsatanssi on hyvää terapiaa. Se tehoaa erilaisiin selkäsairauksiin ja hoitaa niitä parantavasti. Mukavan musiikin kanssa vatsatanssissa pääsee hyvään tunnelmaan mukaan. Kauniita liikkeitä on ilo katsella ja itsekin siitä nauttii, kun osaa liikkua sujuvasti. Vatsatanssi on aika kallista puuhaa. Vaatteet ja erilaiset korut maksavat paljon. Ne ovat todella hienoja asukokonaisuuksia, joita vatsatanssijat käyttävät.

Tässä kaksi uutta harrastusmahdollisuutta myöskin meille kuurosokeille. Mielestäni ne sopivat erittäin hyvin jokaiselle. Toivotaan, että jatkossa muutkin näistä lajeista kiinnostuneet saisivat alkeisopetusta. Sen jälkeen harrastusta voi jatkaa itsenäisesti. Voisimme järjestää kilpailujakin. Varsinkin keilakilpailut olisi meidän kuurosokeiden kesken mukava saada tulevaisuudessa aikaan.

Martti Avila